

огляду на те, що постійні мешканці-іноземці на місцевому рівні мають, як правило, такі ж самі обов'язки, як і громадяни, усвідомлюючи, що постійні мешканці-іноземці беруть активну участь у житті місцевих общин і підвищенні їхнього добробуту, а також впевнені у необхідності посилення їхньої інтеграції у місцеві общини, особливо шляхом розширення для них можливостей брати участь у суспільних справах місцевого значення...» [6]. Отже, ратифікація Конвенції 1992 р. є перспективою подальшого розвитку муніципалізму в Україні.

Список використаних джерел:

1. Стан локальної демократії в містах України: роль громад та органів місцевого самоврядування / Аналітичний звіт за підсумками виконання проекту «Моніторинг діяльності органів місцевого самоврядування у сфері розвитку локальної демократії» / Під редакцією В.І. Брудного, А.С. Крупника, О.С. Орловського. – Одеса: ХОББІТ ПЛЮС, – 2008. – 168 с.
2. Орловський О.С. Нормативно-правова регламентація загальних зборів членів територіальної громади на локальному рівні (на матеріалах міста Суми) / Юридичний вісник. – 2010. – № 1. – С. 13–17.
3. Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування» від 15 липня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України – 1997. – № 38. – Ст. 249.
4. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 р. // Офіційний вісник України. – 2015. – № 24. – Ст. 1418.
5. European Charter of Local Self-Government 1985 / URL: <https://rm.coe.int/168007a088> (дата звернення: 20.11.2017 р.).
6. Конвенція про участь іноземців у суспільному житті на місцевому рівні від 05.02.1992 р. / URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_318 (дата звернення: 20.11.2017 р.).

Савчук О.О.

студентка,

*Навчально-науковий інститут захисту інформації
Національної академії Служби безпеки України*

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Головним елементом формування демократичної європейської країни є створення в ній адекватної правової системи, котра оптимально задовольнятиме законні інтереси її громадян. Наявність прав у людини в будь-якому випадку передбачає існування також інституту захисту цих прав. Основний Закон України закріплює основоположні принципи, які є підґрунтям для здійснення захисту прав людини, але за роки незалежності України вони здебільшого так і залишились дороговказами державного та соціального будівництва. Права людини стали так званими заручниками українського державотворення та об'єктом політичних спекуляцій. Згідно ст. 22 Конституції України права людини гарантуються і не можуть бути

порушеними [1]. Насправді ж, в системі захисту прав людини в Україні існує чимало суттєвих недоліків.

Права людини є завжди універсальними, вродженими і невід'ємними, відповідно кожна людина має право звернутися за захистом своїх прав до держави. Держава ж, у свою чергу, повинна володіти розширеними можливостями щодо справедливого та неупередженого вирішення спірних питань. Хоча права людини і є фундаментальними, вони не є абсолютними. Це яскраво виражено в таких словах: «Твої права закінчуються там, де починаються права іншої людини».

Для того, щоб людина могла реалізувати свої права або ж їх захистити, Конституція України та ряд законів, у тому числі міжнародні правові акти, закріплюють певний порядок процесуальних дій, які мають вчинити носії прав у випадку їх порушення, а також визначають перелік органів державної влади, в повноваження яких входить функція захисту порушених прав [2]. Конституція України визначає такі дії, що спрямовані захист громадянами своїх прав:

- захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань;
- об'єднуватися в політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод;
- проводити збори, мітинги, походи і демонстрації;
- направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення до органів державної влади;
- захищати в суді свої права і свободи;
- звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних установ або органів [1].

Також Конституція України досить чітко визначає систему органів та посадових осіб різних рівнів, які повинні захищати права і свободи людини і громадянина. Це: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, місцеві державні адміністрації, підсистема судів загальної юрисдикції та спеціалізованих судів, Конституційний Суд України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, прокуратура, адвокатура, інші правоохоронні органи України [1].

Дотримання прав людини є ключовою ідеєю усіх демократичних суспільств. В Україні склалася така ситуація, що питання захисту прав людини загубилося ще десь на початках становлення його механізму. У зв'язку з такою ситуацією Україна посідає одне з перших місць за кількістю поданих заяв до Європейського суду з прав людини [3]. Як відомо, судова практика цього суду є одним з основних критеріїв оцінки правової системи в країні і, водночас, вона є унікальним інструментарієм розвитку національного законодавства. За досить невеликий проміжок часу українську правову дійсність стало неможливо уявити без рішень Європейського суду [4, 136]. Саме цей факт є неабияким сигналом для органів державної влади України про те, що механізм захисту прав людини потребує суттєвого вдосконалення.

Аналізуючи судову практику України, можна дійти висновку, що правова система нашої держави ще не готова до впровадження методів та підходів, якими керується Європейський суд з прав людини. Про це свідчить не розуміння правових позицій Європейського суду судами України і, як наслідок, здебільшого абстрактні посилання на рішення Європейського суду без вказівок на конкретні справи [3]. Попри важливість рішень цього суду для України, за роки існування судової гілки влади не сформувався навіть основні критерії застосування практики Європейського суду з прав людини.

Порівняно нещодавно частиною українського національного законодавства стала Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, яка ґрунтовно вплинула на формування системи захисту прав [2]. В контексті норм Конвенції українські суди намагаються обґрунтувати судові рішення, шукаючи аналогії в практиці Європейського суду.

До проблем захисту прав людини в Україні можна віднести такі:

- низький рівень правової культури та правової свідомості переважної більшості громадян;
- низький рівень зовнішнього виховного впливу на людину з боку держави;
- низький рівень дотримання правопорядку в житті людей та держави, а також беззастережної відповідальності перед іншою особою або державою;
- недосконалість діяльності гілок та органів державної влади у здійсненні ними своїх повноважень щодо захисту прав людини;
- низький рівень професіоналізму у сферах, що призначені до захисту прав;
- відсутність чіткої структурованості контролю за діяльністю всіх органів державної влади;
- високий рівень корупції на всіх рівнях державної влади та відсутність політичної волі задля її зменшення;
- відсутність прямої взаємозалежності між людиною та державою.

Кожна з цих проблем має відповідні причини їх виникнення і, відповідно, шляхи вирішення. На мою думку, одним з методів вирішення даних проблем є обмеження діяльності державної влади виключно інтересами суспільства та правами й інтересами окремого громадянина, що дозволить в кожній конкретній ситуації, залежно від обставин, за яких було порушене конкретне право, сформувати механізм захисту та відновлення порушеного права. Іншим методом може бути застосування формальної законності, що має гарантувати безпечність та обов'язкову законність всіх суспільних відносин, а також забезпечити верховенство закону, але аж ніяк не особи, не залежно від того яке правове становище вона займає. Останній пункт міг би приблизити державу до зниження рівня корупції. Але, насамперед, необхідно починати з початкових форм організації правового життя суспільства та держави – з удосконалення національного законодавства шляхом вивчення практики іноземного.

З метою забезпечення єдності судової практики, а, зокрема, в частині її відповідності міжнародним стандартам, необхідно повернути Верховному Суду право надавати судам загальної юрисдикції роз'яснення з питань застосування законодавства, а також розширити його процесуальні

повноваження щодо ухвалення рішень за результатами розгляду судових справ. Потрібно зважати на те, що сліпе копіювання здобутків Європи у здійсненні захисту прав людини та основоположних свобод може зруйнувати і без того не досконалу систему захисту прав в Україні. Важливо брати краще з європейського законодавства і зважати на роботу українських правників та напрацювання правової системи минулого, при цьому саме права людини та їх захист необхідно взяти за фундамент формування новітньої історії України.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: за станом на 30.09.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: за станом на 02.10.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України за станом на 02.12.2012 р. № 3477-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
4. Серета Т.М. Практика Європейського суду з прав людини як джерело судового правозастосування / Вісник Вищої ради юстиції – О.: Вища рада юстиції, Національний університет «Одеська юридична академія», 2013. – (Вісник Вищої ради юстиції; вип. № 1 (13)). – С. 134–139.

Черевко М.О.

здобувач,

Науковий керівник: Халюк С.О.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національна академія внутрішніх справ

СУЧАСНА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРІОРИТЕТИ

Незалежна Україна, приєднуючись до правових тенденцій світового співтовариства, з прийняттям Конституції України в 1996 році фактично визнала, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека в Україні є найвищою соціальною цінністю (ст. 3) [1].

Інтереси людини набули характеру пріоритетних над інтересами державними. Права і свободи людини, і їх гарантії почали визначати зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини стали, згідно Конституції України, головним обов'язком держави, проте, як виявилось в правовій практичній дійсності, положення Основного закону і до сьогодні залишаються не в повній мірі розкриті в законах та підзаконних актах.

Конституційна реформа триває. Побудова нової «ідеальної» моделі конституційної системи української держави можлива лише після зміни методології дослідження конституційно-правових реалій, явищ, процесів на